

การศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคมของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

A Study of Teaching and Learning Activities in the Age of Social Distancing
among Surin Rajabhat University Studentsอูดม หอมคำ¹Udom Homkham¹

Received: 8 July 2023, Revised: 12 October 2023, Accepted: 14 October 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคม ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 185 คน เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารการศึกษาและการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) มีลักษณะแบบมาตรประมาณค่า โดยสอบถามในประเด็นหลักๆ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียน การสอนตามที่อาจารย์กำหนด 2) สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์การระบาดของโรค โควิด-19 และ 3) การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจก แบบสอบถามให้นักศึกษากลับกรอกข้อมูลผ่านออนไลน์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. กิจกรรมการเรียนการสอนตามที่อาจารย์กำหนด ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก หากพิจารณา รายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การควบคุมผู้เรียนโดยการเช็คชื่อในออนไลน์
2. สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาจารย์กำหนดงาน แบบฝึก หรือการบ้าน ให้มากเกินไป
3. การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใส่หน้ากากอนามัยสวมปิดปาก-จมูกตลอดเวลา

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนการสอน, โควิด-19, การเว้นระยะห่างทางสังคม

ABSTRACT

This research aimed to study teaching and learning activities in the Social Distancing Age among Surin Rajabhat University Students. The samples of this research included 185 students, registering in the course of Innovation and Information Technology for Educational Communication and Learning, Semester 2, 2021 Academic Year. The research instrument was the questionnaire with learning and teaching activities during the Social Distancing Age in the rating scale form. The questionnaire covered 3 main aspects: 1) learning and teaching activities as the lecturers' regulation, 2) the obstacles in learning and teaching in the COVID-19 epidemic situation and 3) the practices due to the COVID-19 epidemic prevention measure. The data were collected through the online channel, and analyzed by the mean and standard deviation.

The research findings found that:

1. Learning and teaching activities as the lecturers' regulation in overall were in the much level. If looking into each item, the item with the highest mean was controlling learners by checking their names through the online.
2. The obstacles in learning and teaching in the COVID-19 epidemic situation in overall were in the much level. The item with the highest mean was that lecturers regulated too many worksheet practices of homework.
3. The practices due to the COVID-19 epidemic prevention measures in overall were in the much level. The item with the highest mean was wearing hygiene masks to cover mouths and nose all the time.

KEYWORDS: learning and teaching activities, COVID-19, social distancing

¹ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล uuddoomm@gmail.com

บทนำ

ตามที่มีประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) ทุกฉบับตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา จนถึงกลางปี พ.ศ. 2563 มีนโยบายหลายข้อที่ต้องให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรการป้องกันและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ การมีมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การทำความสะอาด การสวมหน้ากากอนามัย มีจุดล้างมือ การควบคุมปริมาณคน การลงทะเบียนยืนยันตน เป็นต้น และในส่วนของมาตรการป้องกันและเฝ้าระวังในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ตามเกณฑ์การปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา กำหนดให้มี มาตรการการคัดกรองเบื้องต้น มาตรการด้านสังคม มาตรการด้านสุขลักษณะ มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มาตรการด้านการติดตามดูแล (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563)

จากประกาศและนโยบายดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้ดำเนินการออกประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2563 โดยมีประเด็นหลักๆ คือ มหาวิทยาลัยจัดมาตรการป้องกันบุคคลจากการติดเชื้อหรือแพร่กระจายเชื้อในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เช่น หลักสูตรปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การลดความหนาแน่นของห้องเรียน โดยการเว้นระยะห่างของผู้เรียนหรือจัดตารางสอนสลับเวลาเรียน รวมทั้งการใช้การเรียนการสอนออนไลน์เสริม สำหรับรายวิชาที่มีผู้เรียนจำนวนมาก กำหนดให้นักศึกษาและบุคลากรต้องสวมหน้ากากอนามัยที่ได้มาตรฐานตลอดเวลา มีการจัดบริการน้ำยาล้างมือหรือแอลกอฮอล์เจลล้างมือให้บริการทุกอาคารเรียนตามความเหมาะสม มีการทำความสะอาดและกำจัดเชื้อในบริเวณต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2563)

จากผลกระทบของการระบาดของโรคโควิด-19 จนทำให้มหาวิทยาลัยต้องมีนโยบายและประกาศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ช่วงต้นของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งเนื้อหาโดยสรุปจากประกาศมีแนวทางให้คณาจารย์ต้องปฏิบัติ ดังนี้ 1) สอนผ่านออนไลน์ 2) หากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 คลี่คลายให้สอนในห้องเรียนปกติได้ โดยมีการเว้นระยะห่างทางสังคม และจากการสอบถามข้อมูลกับคณาจารย์ที่สอนในคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พบว่า สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้การสอนเสริมผ่านระบบออนไลน์ เมื่อตรวจสอบข้อมูลแล้วยังไม่ทราบในรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์นั้นดำเนินการอย่างไร นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมการเรียนอย่างไร มีอุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง จึงเห็นว่าการเก็บข้อมูลครั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 หรือโรคระบาดอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตต่อไป

แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคม มีหลายรูปแบบมีทั้งแบบออนไลน์ 100 เปอร์เซนต์ การเรียนในห้องเรียน และแบบผสมผสานทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ (รัฐนันท์ รถทอง และ มลรัักษ์ เลิศวิสัย, 2565) กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์มีการดำเนินการทั้งสามรูปแบบ โดยในช่วงการเรียนผ่านออนไลน์มหาวิทยาลัยมีระบบสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ (LMS: Learning Management System) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มของระบบมูเดิล (Moodle) และมีการอบรมการใช้ระบบให้กับคณาจารย์ผู้สอนทุกคนในช่วงต้นปี พ.ศ. 2564 ทำให้อาจารย์หลายท่านสามารถสร้างรายวิชาบนระบบออนไลน์ของตนเองได้ โดยเฉพาะอาจารย์ที่สอนในรายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารการศึกษาและการเรียนรู้ สังกัดอยู่ในกลุ่มวิชา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ และอาจารย์ผู้สอนในรายวิชานี้ทุกคนจบศาสตร์ทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ทำให้มีทักษะ ความรู้ รวมทั้งทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนผ่านออนไลน์

ในระบบ LMS ที่เป็นแพลตฟอร์มของระบบมูเดิล จะมีชุดกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ผู้สอนสามารถกำหนดเป็นพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ แชท กิจกรรมการออกแบบเนื้อหาที่เป็นข้อความ ภาพ เสียงหรือวิดีโอ การเช็คชื่อ การเข้ากลุ่ม เกม การทดสอบด้วยแบบทดสอบ การตรวจสอบคะแนน เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มปป) ซึ่งจากการสอบถามอาจารย์ที่สอนในรายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารการศึกษาและการเรียนรู้ ก็จะมีการกำหนดกิจกรรมภายใต้ข้อกำหนดที่คล้ายกัน และมาจากแผนการสอน (มคอ.3) เดียวกัน (ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 ตุลาคม 2564)

ในปีการศึกษา 2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ยังคงมีนโยบายต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรการการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 แต่ปรับให้มีการเรียนการสอนทั้งแบบออนไซต์ (On site) และออนไลน์ (On line) ด้วยเห็นว่าเหตุการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 เริ่มคลี่คลาย เป็นเหตุให้อาจารย์หลายท่านต้องปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบมีทั้ง การเว้นระยะห่าง การสอนในห้องเรียนปกติ โดยมีอีกส่วนหนึ่งมีอาการของของโรคโควิด-19 ก็ให้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนผ่านทางซูม (Zoom) หรือกูเกิลมีท (Google Meet) (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2564)

ตั้งแต่เริ่มมีการระบาดของโรคโควิด-19 เมื่อต้นปี 2563 จนถึงปลายปี 2564 อาจารย์และนักศึกษาได้ดำเนินการตามประกาศและนโยบายของมหาวิทยาลัยมาโดยตลอด โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์กำหนด การดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบาย และสิ่งที่เป็นอุปสรรค มีผลอยู่ในระดับใด ทั้งนี้ประโยชน์จากการวิจัยนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นไป ถึงแม้ว่าสถานการณ์การระบาดได้คลี่คลาย แต่กิจกรรมการเรียนในแบบสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ก็ยังคงปรับใช้ได้หลายสถานการณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

การทบทวนวรรณกรรม

1. มาตรการการป้องกันโรคโควิด-19 ตามแนวทางของคู่มือและเกณฑ์การปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2563 (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563)
2. กิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคม เป็นกรอบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้นภายใต้มาตรการการป้องกันโรคโควิด-19 ในคู่มือของกระทรวงร่วมกับมาตรการการป้องกันโรคโควิด-19 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่ 178/2563 เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2563 (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2563) สังเคราะห์เป็นกรอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ 3 ประเด็น คือ

2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนตามที่อาจารย์กำหนด เป็นกิจกรรมที่อาจารย์ในกลุ่มวิชากำหนดร่วมกัน กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ในช่วงที่มีสถานการณ์การเว้นระยะห่างทางสังคม ทั้งกรณีกิจกรรมในห้องเรียน และกรณีกิจกรรมนอกห้องเรียน

2.2 สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 เป็นข้อสรุปที่ได้จากการสอบถามอาจารย์ในกลุ่มวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาขาดแคลนอุปกรณ์สนับสนุน (เช่น อุปกรณ์ประเภทโมบาย) นักศึกษาขาดแคลนช่องทางการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยสื่อสารผ่านออนไลน์ อาจารย์กำหนดงานแบบฝึก หรือการบ้าน ให้มากเกินไป

2.3 การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ในกรณีที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามมาตรการ ได้แก่ ได้ การตรวจอุณหภูมิร่างกาย การยืนย่นตัวตน การล้างมือ รักษาระยะห่าง 1-2 เมตร และการใส่หน้ากากอนามัยสวมปิดปาก-จมูกตลอดเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารการศึกษาและการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 453 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 185 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการนำรหัสนักศึกษาที่เป็นประชากรทั้งหมดบันทึกลงในโปรแกรมช่วยสุ่ม และทำการสุ่มจนได้ตัวอย่างครบตามจำนวน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม การตรวจสอบสถานะเพศ และโปรแกรม/สาขาที่สังกัด เป็นต้น ตอนที่ 2 เป็นรายการข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแทนค่าด้วยตัวเลข 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์กำหนด 2) สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 และ 3) การปฏิบัติตามมาตรการโควิด-19 (กรณีที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย)

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาซึ่งครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับมาตรการการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 แนวนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคม

3.2 รวบรวมข้อรายการและข้อกระทงคำถามให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องศึกษา

3.3 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมพิจารณาวิพากษ์เครื่องมือและลงความเห็นความสอดคล้องระหว่างข้อทรงแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์การวิจัย หรือเรียกว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-objective congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องในภาพรวมเท่ากับ 0.85 (เกิน 0.5 ถือว่าใช้ได้)

3.4 หลังจากปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อศึกษาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในภาพรวม โดยโดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่า เท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการนำแบบสอบถามที่ได้สร้างและหาคุณภาพสมบูรณ์แล้ว ไปไว้ในระบบกูเกิลฟอร์ม (Google Form) ซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่ผู้วิจัยต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันด้วย โดยดำเนินการทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 185 คน ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยตั้งสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม ทั้งทางกูเกิลมีท (Google Meet) และกลุ่มไลน์ (Line) สำหรับผู้ที่ยังไม่เข้าไปกรอกข้อมูลแบบสอบถามที่วางลิงค์ไว้ ผู้วิจัยได้ติดตามผ่านทางโทรศัพท์ ทางไลน์ จนได้ครบทั้ง 185 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ ภายหลังจากกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยทำการดาวน์โหลดแบบสอบถามจากกูเกิลฟอร์ม ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแต่ละชุดเพื่อแปลงข้อมูลให้สามารถวิเคราะห์ได้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามคำสั่งของโปรแกรมการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือเพื่อศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	มีการกระทำหรือปฏิบัติในประเด็นนั้น ระดับ มากที่สุด
3.50-4.49	มีการกระทำหรือปฏิบัติในประเด็นนั้น ระดับ มาก
2.50-3.49	มีการกระทำหรือปฏิบัติในประเด็นนั้น ระดับ ปานกลาง
1.50-2.49	มีการกระทำหรือปฏิบัติในประเด็นนั้น ระดับ น้อย
1.00-1.49	มีการกระทำหรือปฏิบัติในประเด็นนั้น ระดับ น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนในยุคการเว้นระยะห่างทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กิจกรรมการเรียนการสอนตามที่อาจารย์กำหนด ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. พบปะต่อหน้าจริงในห้องเรียนเพื่อ เตรียมความพร้อม ศึกษาเนื้อหา แต่ละหน่วยการเรียนรู้	3.98	0.71	มาก
2. ศึกษาเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.02	0.81	มาก
3. ทำกิจกรรมที่หลากหลาย (เช่น เกม อภิปรายกลุ่ม หรือถามตอบผ่านออนไลน์)	3.82	0.84	มาก
4. การควบคุมผู้เรียนโดยการเช็คชื่อในออนไลน์	4.07	0.78	มาก
5. ควบคุมการเรียนการสอนโดยการเปิดกล้องวิดีโอ ระหว่างการสอนหรือสอบ	4.03	0.82	มาก
6. การสอบมีการจับเวลา และสุ่มสลับข้อ	3.98	0.78	มาก
7. กิจกรรมค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.98	0.79	มาก
8. กิจกรรมเข้าถึงขยายความรู้เพิ่มเติม	3.95	0.83	มาก
รวม	3.94	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกิจกรรมการสอนตามที่อาจารย์กำหนดของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, S.D.=0.65$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การควบคุมผู้เรียนโดยการเช็คชื่อในออนไลน์ ($\bar{X} = 4.07, S.D.=0.78$) รองลงมาคือ ควบคุมการเรียนการสอนโดยการ เปิดกล้องวิดีโอระหว่างการสอนหรือสอบ ($\bar{X} = 4.03, S.D.=0.82$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำกิจกรรมที่หลากหลาย (เช่น เกม อภิปรายกลุ่ม หรือถามตอบผ่านออนไลน์) ($\bar{X} = 3.82, S.D.=0.84$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์ การระบาดของโรคโควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ขาดความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง	3.82	0.81	มาก
2. ขาดอุปกรณ์สนับสนุน (เช่น อุปกรณ์ประเภท โมบาย)	3.44	0.98	ปานกลาง
3. ขาดช่องทางการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	3.57	1.03	มาก
4. อาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยสื่อสารผ่านออนไลน์	3.31	1.07	ปานกลาง
5. อาจารย์กำหนดงาน แบบฝึก หรือการบ้าน ให้มากเกินไป	3.85	0.89	มาก
รวม	3.60	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60, S.D.=0.70$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาจารย์กำหนดงาน แบบฝึก หรือการบ้าน ให้มากเกินไป ($\bar{X} = 3.85, S.D.=0.52$) รองลงมาคือ ขาดความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.82, S.D.=0.81$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ อาจารย์ ผู้สอนไม่ค่อยสื่อสารผ่านออนไลน์ ($\bar{X} = 3.31, S.D.=1.07$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ก่อนเข้าห้องเรียนท่านได้ สแกนอุณหภูมิ	4.21	0.77	มาก
2. ก่อนเข้าห้องเรียนท่านได้ยืนยันตัวตน (เช่น ลงชื่อ หรือ ไทยชนะ)	4.08	0.83	มาก
3. ล้างมือด้วยเจลทุกครั้งที่มีการสัมผัส	4.14	0.82	มาก
4. ในห้องเรียนนั่งห่างกัน 1-2 เมตร	4.00	0.87	มาก
5. ใส่หน้ากากอนามัยสวมปิดปาก-จมูกตลอดเวลา	4.24	0.78	มาก
รวม	4.13	0.70	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13, S.D.= 0.70$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใส่หน้ากากอนามัยสวมปิดปาก-จมูกตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.24, S.D.= 0.78$) รองลงมาคือ ก่อนเข้าห้องเรียนท่านได้ สแกน อุณหภูมิ ($\bar{X} = 4.21, S.D.= 0.77$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ในห้องเรียนนั่งห่างกัน 1-2 เมตร ($\bar{X} = 4.00, S.D.= 0.87$)

อภิปรายผล

ด้านการจัดกิจกรรมการสอนตามที่อาจารย์กำหนด มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทุกคน มีการรับรู้และตระหนักถึงมาตรการป้องกันการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้นหากไม่ปฏิบัติตามก็จะเป็น เหตุให้การระบาดของโรครุนแรงมากขึ้น และอาจมีความผิดทางวินัยหรือกฎหมายของทางราชการด้วย สอดคล้องกับ งานวิจัยของ รินรดา เดจสุวรรณชัย (2564) วิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกัน COVID-19 ของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะต่อการป้องกัน COVID-19 และ การรับรู้ ความเสี่ยงติด COVID-19 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกัน COVID-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การควบคุมผู้เรียนโดยการเช็คชื่อในออนไลน์ และรองลงมาคือ ควบคุม การเรียนการสอนโดยการเปิดกล้องวิดีโอระหว่างการสอนหรือสอบ เนื่องจาก กิจกรรมการควบคุมผู้เรียนโดยการเช็ค ชื่อในออนไลน์ และกิจกรรมควบคุมการเรียนการสอนโดยการเปิดกล้องวิดีโอระหว่างการสอนหรือสอบ เป็นกิจกรรม พื้นฐานในการปฏิบัติในห้องเรียนในแบบปกติเป็นประจำ นักศึกษาทุกคนจะชินกับการถูกเช็คชื่อและมีคะแนนเช็คชื่อ และครูในห้องเรียนคอยกำกับควบคุมพฤติกรรมในระหว่างเรียนหรือสอบเป็นประจำ ดังนั้น กิจกรรมที่มีการควบคุม

ทั้งการให้คะแนนหรือการใช้กล่องวิดีโอควบคุมในระบบออนไลน์จึงมีการปฏิบัติมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการวางเงื่อนไขด้วยการกระทำ (Operant Conditioning Theory) ของนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม บีเอฟ สกินเนอร์ (B.F.Skinner, 1954, p. 86-97) เขาเชื่อว่า "ถ้ามีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสม จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ต้องการได้" และกิจกรรมที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น เกมอภิปรายกลุ่ม หรือ ถามตอบผ่านออนไลน์ นั้นเป็นเพราะว่า กิจกรรมเกม กิจกรรมกลุ่มมีอุปสรรคในเรื่องการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตที่ต้องใช้ทั้งการสื่อสารทั้งภาพและเสียงรวมทั้งการแชร์ข้อมูลต่างๆ ประกอบขณะดำเนินกิจกรรม มีการกระตุ้นของสัญญาณ สัญญาณภาพและเสียงมาไม่พร้อมกัน ทำให้การสื่อสารไม่เข้าใจกัน กิจกรรมเกมหรือกิจกรรมกลุ่มจึงมีการดำเนินการน้อย

ในภาพรวมของสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่เป็นอุปสรรคมาก (มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด) คือ อาจารย์กำหนดงาน แบบฝึก หรือการบ้าน ให้มากเกินไป เนื่องจากในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ช่วงแรกที่มีการออกประกาศให้มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ 100 เปอร์เซ็นต์ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่เป็นประธานกลุ่มวิชาให้ข้อมูลว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความกังวลว่านักศึกษาจะไม่ได้รับความรู้หรือทักษะตามแผนการจัดการเรียนรู้จึงมอบหมายงานให้นักศึกษาทำจำนวนมาก เป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการเรียนแบบออนไลน์ หากเนื้อหาหรือการออกแบบกิจกรรมไม่กระชับ มากหรือใหญ่เกินไป การสื่อสารผ่านช่องทางเครือข่ายจะติดขัด สื่อสารผิดพลาด การเรียนรู้ก็จะไม่เกิด นักศึกษาเกิดความเหนื่อยล้าจากการอ่านข้อมูลผ่านหน้าจอ การรอข้อมูลในการดาวน์โหลดและอัปโหลดที่นานเกินไป (ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มีนาคม 2565)

ด้านการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใส่หน้ากากอนามัยสวมปิดปาก-จมูกตลอดเวลาและรองลงมาคือ ก่อนเข้าห้องเรียนได้สแกนอุณหภูมิ และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือในห้องเรียนนั่งห่างกัน 1-2 เมตร เนื่องจาก ในช่วงแรกที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 รัฐบาลมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์อย่างมากในมาตรการป้องกัน สิ่งแรกที่ทุกคนให้ความสำคัญคือการซื้อหรือสร้างหน้ากากมาป้องกันตนเองเป็นเบื้องต้น และรัฐมีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนต้องสวมหน้ากากอนามัยรวมทั้งมาตรการอื่นๆ และหากไม่ปฏิบัติตามก็จะมีผลตามกฎหมาย (ปรณต สุวรรณมาลา และ ปรีชา ทิพย์มณฑา, 2563, น. 1-5)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. กรณีเกิดสถานการณ์ที่มีการเว้นระยะห่างทางสังคม และมหาวิทยาลัยให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ ต้องใช้วิธีการเช็คชื่อผ่านระบบออนไลน์ และการใช้กล่องวิดีโอในการควบคุมผู้เรียน และควรลดกิจกรรมที่มีความยากหรือซับซ้อน เช่น เกม หรือกิจกรรมกลุ่ม หรือการให้การบ้านที่มากเกินไป
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกรณีเกิดสถานการณ์ที่มีการเว้นระยะห่างทางสังคมและจำเป็นต้องมาทำกิจกรรมในห้องเรียนหรือมีการรวมกลุ่ม ผู้สอนหรือผู้ควบคุมต้องมีมาตรการบังคับให้มีการรักษาระดับระยะห่าง 1-2 เมตร ให้ได้อย่างจริงจัง

3. กรณีจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ตลอดเวลา ครูควรสื่อสารกับผู้เรียนให้มากกว่าการสื่อสารในห้องเรียนปกติ และสื่อสารหลายช่องทาง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและการตอบกลับก็ไม่ทิ้งเวลานานเกินไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). *คู่มือและเกณฑ์การปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2563*. เข้าถึงได้จาก <https://www.eng.rmuti.ac.th/2019/?p=956>.
- รัฐนันท์ รทอง และมลรักษ์ เลิศวิสัย. (2565). การศึกษาออนไลน์และการศึกษาแบบผสมผสาน. *วารสาร Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(1) 417-429.
- ปรณต สุวรรณมาลา และ ปรีชา ทิพย์มณฑา. (2563). *มาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวัง การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ กับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง*. เข้าถึงได้จาก <https://multi.dopa.go.th/lawspecialist/assets>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนปีการศึกษา 2563*. เข้าถึงได้จาก <https://human.srru.ac.th/2020/06/02>.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ม.ป.ป.). *คู่มือการใช้งานระบบ E-learning ด้วย Moodle 2.7 สำหรับอาจารย์ผู้สอน*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รินรดา เดชสุวรรณชัย. (2564). ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการป้องกัน COVID-19 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง*, 6(2), 1-15.
- B.F.Skinner. (1954). The Science of Learning and the Art of Teaching. *Harvard Education Review*. 24(2), 86-97.